

301

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 12 sierpnia 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej o zasadach specjalnych umów ubezpieczenia na życie oraz o warunkach i sposobie zaliczania składek z tytułu tych umów na poczet rocznych wkładów oszczędnościowych.

Na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 30 stycznia 1948 r. o obowiązku społecznego oszczędzania (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 74) zarządza się, co następuje:

Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Powołane w niniejszym rozporządzeniu artykuły oznaczają artykuły ustawy z dnia 30 stycznia 1948 r. o obowiązku społecznego oszczędzania (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 74).

2. Używany w niniejszym rozporządzeniu skrót S.F.O. oznacza Społeczny Fundusz Oszczędnościowy, a wyrazy „fundusze S.F.O.” — fundusze A, B, C Społecznego Funduszu Oszczędnościowego (art. 6 ust. 2 ustawy wymienionej w ust. 1).

§ 2. 1. Za specjalne umowy ubezpieczenia na życie w rozumieniu art. 24 ust. 1 pkt 1 uważa się umowy zawarte przez uczestników funduszków S.F.O., odpowiadające przepisom niniejszego rozporządzenia.

2. Specjalną umowę ubezpieczenia na życie może zawrzeć jedynie uczestnik funduszków S.F.O. w celu zapewnienia sobie kapitału lub renty na starość bądź na wypadek inwalidztwa, albo w celu zapewnienia kapitału lub renty rodzinie po swojej śmierci, albo wreszcie w celu zapewnienia za swego życia renty okresowej zstępnym na pokrycie kosztów wykształcenia fachowego.

Zasady specjalnych umów ubezpieczenia na życie.

§ 3. 1. Plany działalności i ogólne warunki ubezpieczenia stosowane przy specjalnych umowach ubezpieczenia na życie opracowują zakłady ubezpieczeń przy zachowaniu obowiązujących przepisów o umowie ubezpieczenia i o kontroli ubezpieczeń z uwzględnieniem zmian i uzupełnień wprowadzonych niniejszym rozporządzeniem dla tej kategorii ubezpieczeń na życie.

2. Plany działalności, ogólne warunki ubezpieczenia oraz taryfy składek opracowane przez zakłady ubezpieczeń podlegają zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

3. Zatwierdzone przez władzę nadzorczą ogólne warunki ubezpieczenia dla specjalnych umów ubezpieczenia na życie oraz taryfy składek zakłady ubezpieczeń ogłaszają w Monitorze Polskim.

4. W przypadku:

a) gdy ogólne warunki ubezpieczenia zostały ogłoszone w Monitorze Polskim oraz podane do wiadomości zawierającemu specjalną umowę ubezpieczenia na życie przed zawarciem umowy przy jednocze-

snym stwierdzeniu tej okoliczności przez ubezpieczającego we wniosku o ubezpieczenie oraz

b) gdy na polisie ubezpieczeniowej zostanie zamieszczone streszczenie ogólnych warunków ubezpieczenia w brzmieniu zatwierdzonym przez władzę nadzorczą, zakład ubezpieczeń może odstąpić od obowiązku doreczenia ubezpieczającemu ogólnych warunków ubezpieczenia przed złożeniem wniosku o ubezpieczenie oraz od obowiązku dołączania do polisy ogólnych warunków ubezpieczenia.

5. Zakłady ubezpieczeń są obowiązane wyłożyć do wglądu zainteresowanych ogólne warunki ubezpieczenia w zbiornicach powołanych do przyjmowania wkładów oszczędnościowych. Władza nadzorcza może nałożyć na zakłady ubezpieczeń obowiązek wyłożenia do wglądu ogólnych warunków ubezpieczenia również w zarządach gminnych (miejskich).

6. Przy specjalnych umowach ubezpieczenia na życie z jednorazową składką ubezpieczającemu w miejsce normalnej polisy może być wydana polisa książeczkowa, której wzór zatwierdza władza nadzorcza.

§ 4. 1. Uczestnik funduszków S.F.O. może w drodze specjalnych umów ubezpieczenia na życie ubezpieczyć siebie, bądź małżonka na starość, na wypadek inwalidztwa i na wypadek śmierci, przy czym uposażonymi z tytułu tych ubezpieczeń mogą być małżonek oraz zstępni, wreszcie może w drodze specjalnych umów ubezpieczenia na życie zapewnić rentę okresową zstępnym na pokrycie kosztów wykształcenia fachowego.

2. Za zstępnych w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się również dzieci pozamałżeńskie obojga małżonków oraz osoby przysposobione.

§ 5. 1. Uczestnik funduszków S. F. O. może zawrzeć jedną lub więcej specjalnych umów ubezpieczenia na życie z tym jednak zastrzeżeniem, że łączna suma ubezpieczenia z tytułu tych umów nie może łącznie przekroczyć 3.000.000 zł.

2. Składki z tytułu umów ubezpieczenia na życie przypadające od umów, na skutek których wymieniona w ust. 1 suma ubezpieczenia 3.000.000 zł zostaje przekroczona, nie podlegają zaliczeniu na poczet rocznego wkładu oszczędnościowego.

3. Przy zachowaniu przepisów § 4 specjalne umowy ubezpieczenia na życie, przewidujące wypłatę renty, mogą być zawierane na rzecz więcej

osób. Renta okresowa na pokrycie kosztów wykształcenia fachowego nie może przekraczać 10.000 zł miesięcznie na jedną osobę.

4. Jeżeli z tytułu ubezpieczenia na wypadek śmierci uczestnika funduszu A uposażonym z umowy ubezpieczenia przypada do wypłaty suma przekraczająca 500.000 zł na jednego uposażonego, to nadwyżkę wypłaca się w ratach rocznych po 300.000 zł na uposażonego — do czasu wyczerpania sumy ubezpieczenia. Na wniosek uposażonego zakład ubezpieczeń może za zgodą Banku Gospodarstwa Krajowego przyspieszyć wypłatę odroczonej części sumy ubezpieczenia, o ile suma ubezpieczenia ma być zużyta na nakłady uzasadniające zwolnienie części wkładu oszczędnościowego w myśl art. 19.

5. Władza nadzorcza może podwyższyć górne granice określone w ust. 3 i 4.

§ 6. Za pobraniem odpowiedniej składki zakłady ubezpieczeń obowiązane są przewidzieć przy ubezpieczeniach, zawieranych przez uczestników funduszu C, możliwość zwolnienia ubezpieczającego od opłaty składki w przypadku utraty przez niego zdolności do zarabkowania.

§ 7. 1. Zakład ubezpieczeń na wniosek uposażonego z tytułu specjalnej umowy ubezpieczenia na życie obowiązany jest zamienić ubezpieczenie kapitałowe na rentę dożywotnią lub okresową.

2. W przypadkach gospodarczo i społecznie uzasadnionych, na podstawie decyzji władzy nadzorczej, zakłady ubezpieczeń mogą na wniosek uposażonego ze specjalnej umowy ubezpieczenia na życie — w miejsce okresowych świadczeń rentowych — wypłacić jednorazowo lub w ratach skapitalizowaną wartość świadczeń rentowych.

§ 8. W przypadku śmierci uczestnika funduszu S.F.O., który zawarł specjalną umowę ubezpieczenia na życie członka rodziny (§ 4), jak również w przypadkach przewidzianych w art. 22 ubezpieczenie traci charakter ubezpieczenia specjalnego i staje się ubezpieczeniem normalnym, do którego nie mają zastosowania ograniczenia przewidziane dla specjalnych umów ubezpieczenia na życie.

§ 9. Prawa ubezpieczającego z tytułu specjalnych umów ubezpieczenia na życie nie mogą być przenoszone w drodze aktów prawnych między żyjącymi.

§ 10. 1. W razie nieuiszczenia przez ubezpieczającego składki z tytułu specjalnej umowy ubezpieczenia na życie w ciągu dwóch pierwszych lat trwania umowy, o ile zwłoka w uiszczeniu składki rocznej lub jej raty (w przypadku rozłożenia składki rocznej na raty) trwa dłużej niż 3 miesiące, zakład ubezpieczeń może bez wezwania ubezpieczającego i bez udzielenia mu dodatkowego terminu do uiszczenia zaległości unieważnić umowę. W tym przypadku składki ubezpieczeniowe, wpłacone do chwili unieważnienia umowy, przepadają na rzecz zakładu ubezpieczeń.

2. Jeżeli z tytułu zawartego ubezpieczenia wpłacone już zostały składki przynajmniej za dwa roczne okresy ubezpieczenia, a ubezpieczający zalega z uiszczeniem rocznej składki lub raty rocznej składki dłużej aniżeli trzy miesiące, zakład ubezpieczeń może bez wezwania i bez udzielenia dodatkowego terminu do uiszczenia zaległości zamienić ubezpieczenie na bezskładkowe.

§ 11. Przy stosowaniu przepisów art. 16 wpłaty na poczet składek z tytułu specjalnych umów ubezpieczenia na życie traktuje się na równi z wpłatami na poczet rocznych wkładów oszczędnościowych.

§ 12. 1. W przypadkach przewidzianych w art. 20 dla zwrotu części wkładu oszczędnościowego, o ile uprawnienia do zwrotu części wkładu nie mogą być w całości lub w części wykorzystane w normalnym trybie dlatego, że roczne wkłady oszczędnościowe zostały wpłacone w drodze składek z tytułu specjalnych umów ubezpieczenia na życie, ubezpieczającemu służy prawo częściowego lub całkowitego zrealizowania swych uprawnień w drodze otrzymania od zakładu ubezpieczeń odpowiedniej pożyczki pod zastaw polisy lub też w drodze odpowiedniego wykupu ubezpieczenia przy zachowaniu postanowień ogólnych warunków ubezpieczenia, obowiązujących w sprawie pożyczek lub wykupów. Przepisy art. 20 ust. 3, które określają warunki i granice zwrotu wkładu oszczędnościowego, mają odpowiednie zastosowanie.

2. Od decyzji zakładu ubezpieczeń służy prawo odwołania w ciągu 2 tygodni od jej doręczenia.

3. Odwołanie należy wnieść do zakładu ubezpieczeń, który wydał decyzję. Rozstrzyga je ostatecznie władza nadzorcza.

4. Poza przypadkami przewidzianymi w ust. 1 przy specjalnych umowach ubezpieczenia na życie nie mogą być udzielane pożyczki pod zastaw polisy ani też nie może mieć miejsca wcześniejszy wykup ubezpieczenia.

§ 13. Jeżeli zdarzenie przewidziane w art. 20 ust. 1 i 2 dla zwrotu części wkładu oszczędnościowego zostało objęte ubezpieczeniem w drodze specjalnej umowy ubezpieczenia na życie, a w związku z tym zdarzeniem uprawnienia uposażonego z umowy są realizowane, ubezpieczającemu nie służy z tytułu tego zdarzenia prawo realizowania ponadto uprawnień z § 12 przy innych specjalnych ubezpieczeniach na życie, nie obejmujących danego zdarzenia.

Warunki i sposób zaliczania składek z tytułu specjalnych umów ubezpieczenia na życie na poczet rocznych wkładów oszczędnościowych.

§ 14. 1. Odliczeniu od kwoty rocznego wkładu oszczędnościowego uczestnika funduszu S.F.O. podlegają jedynie składki z tytułu specjal-

nych umów ubezpieczenia na życie, odpowiadających przepisom niniejszego rozporządzenia.

2. Dowodem stwierdzającym wpłacenie składki bądź zaliczki na poczet składki z tytułu specjalnej umowy ubezpieczenia na życie jest potwierdzenie zapłaty wystawione przez zakład ubezpieczeń, stwierdzające, że wpłata dokonana została na poczet składki z tytułu specjalnego ubezpieczenia na życie.

3. Uczestnik funduszków S.F.O., który zawarł specjalną umowę ubezpieczenia na życie i wpłacił z tego tytułu składkę ubezpieczeniową, składa potwierdzenie zapłaty składki ubezpieczeniowej (zaliczki) w Zbiornicy Pocztowej Kasy Oszczędności bądź w Komunalnej Kasie Oszczędności prowadzącej jego rachunek oszczędnościowy. Uczestnik funduszu C składa potwierdzenie zapłaty za pośrednictwem pracodawcy, który na tej podstawie zaprzestaje dokonywania potrąceń na poczet składki oszczędnościowej do wysokości sumy objętej potwierdzeniem zapłaty.

4. Na podstawie złożonego potwierdzenia zapłaty właściwa dla uczestnika funduszków S.F.O. Zbiornica przeprowadza odliczenie na koncie oszczędnościowym uczestnika.

§ 15. 1. Jeżeli w ciągu 6 miesięcy od daty otrzymania wpłaty na poczet składki ubezpieczeniowej specjalna umowa ubezpieczenia na życie nie dojdzie do skutku z winy ubezpieczającego lub z powodu odmowy przyjęcia ubezpieczenia przez zakład ubezpieczeń, zakład ubezpieczeń przekaże sumę wpłaconą na poczet składki ubezpieczeniowej właściwej Zbiornicy powołanej do przyjmowania wpłat na poczet rocznego wkładu oszczędnościowego. Jeżeli umowa ubezpieczenia nie doszła do skutku z winy ubezpieczającego,

zakład ubezpieczeń zatrzymuje pobrane wpisowe.

2. Nadpłaty w składce z tytułu specjalnych umów ubezpieczenia na życie zakład ubezpieczeń przekazuje właściwej Zbiornicy, powołanej do przyjmowania wpłat na poczet rocznego wkładu oszczędnościowego.

§ 16. 1. Uczestnicy funduszków S.F.O. mogą zgłaszać wnioski o zawarcie specjalnej umowy ubezpieczenia na życie bądź w zakładzie ubezpieczeń bądź za pośrednictwem Zbiornicy powołanej do przyjmowania wpłat na poczet wkładu oszczędnościowego.

2. Uczestnicy funduszków S.F.O., dokonując wpłaty w Zbiornicy powołanej do przyjmowania wpłat na poczet wkładu oszczędnościowego, mogą jednocześnie zlecić tej Zbiornicy przekazanie w całości lub w części wpłaty wskazanemu zakładowi ubezpieczeń jako składki z tytułu specjalnej umowy ubezpieczenia na życie. Uczestnicy obowiązani do wpłacania wkładów oszczędnościowych z tytułu wynagrodzeń mogą takie zlecenie złożyć u swego pracodawcy, który jednocześnie z wpłatą przekaże je właściwej Zbiornicy, powołanej do przyjmowania wpłat na poczet wkładów oszczędnościowych.

3. Składkę uważa się za zapłaconą z chwilą uiszczenia odnośnej sumy w Zbiornicy, powołanej do przyjmowania wpłat na poczet wkładu oszczędnościowego, z jednoczesnym zleceniem przekazania jej zakładowi ubezpieczeń.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

Minister Pracy i Opieki Społecznej:

w z. Edmund Giebartowski